

SOSIAALI- JA TERVEYSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 12/1999 vp

Hallituksen esitys laiksi sairausvakuutuslain 5 ja 5 b §:n väliaikaisesta muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 29 päivänä syyskuuta 1999 lähettänyt sosiaali- ja terveysvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi sairausvakuutuslain 5 ja 5 b §:n väliaikaisesta muuttamisesta (HE 82/1999 vp).

Toivomusaloitteet

Valiokunta on käsitellyt esityksen yhteydessä — toivomusaloitteen hammashuoltoa koskevan sairausvakuutusjärjestelmän laajentamisesta (TA 369/1999 vp — ed. Liisa Hyssälä /kesk), joka on lähetetty valiokuntaan 2 päivänä kesäkuuta 1999 ja

— toivomusaloitteen aikuisväestön hammashoidon korvaamisesta sairausvakuutuksesta (TA 516/1999 vp — ed. Jukka Vihriälä /kesk ym.), joka on lähetetty valiokuntaan 2 päivänä kesäkuuta 1999.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- ylitarkastaja Lauri Pelkonen, sosiaali- ja terveysministeriö
- asiantuntijahammaslääkäri Leena Tiainen, Kansaneläkelaitos
- erityisasiantuntija Sinikka Huhtala, Suomen Kuntaliitto
- toiminnanjohtaja Matti Pöyry, Suomen Hammaslääkäriliitto.

HALLITUKSEN ESITYS JA TOIVOMUSALOITTEET

Esityksessä ehdotetaan sairausvakuutuslakia muutettavaksi siten, että sairausvakuutuksen hammashuollon korvauksissa noudatettavia perusteita jatkettaisiin vielä vuoden 2000 ajan tällä hetkellä voimassa olevan väliaikaisen lainsäädännön mukaisessa laajuudessa. Siten vuonna 1956 ja sen jälkeen syntyneillä vakuutetuilla oikeus järjestelmällisen hammashuollon korvauksiin jatkuisi. Myös ennen vuonna 1956 syntyneiden vakuutettujen oikeutta tutkimuksen tai ehkäisevän hoidon korvauksiin joka kolmas kalenterivuosi sekä muun sairauden kuin hammassairauden parantamiseksi välttämättömän tai säde-

tai sytostaattihoidon vuoksi tarpeellisen hammashoidon korvauksiin jatkettaisiin.

Tarkoituksena on, että vuoden 2001 alusta lukien järjestelmällinen hammashuolto laajennetaan sairausvakuutusjärjestelmän ja kuntien palvelujärjestelmän avulla koskemaan koko väestöä.

Esitys liittyy valtion vuoden 2000 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Laki sairausvakuutuslain 5 ja 5 b §:n väliaikaisesta muuttamisesta on tarkoitettu tulemaan

voimaan 1 päivänä tammikuuta 2000 ja se olisi voimassa 31 päivään joulukuuta 2000.

Toivomusaloitteet

Toivomusaloitteessa TA 369/1999 vp ehdotetaan eduskunnan hyväksyttäväksi toivomus, että hallitus ryhtyy kiireesti toimenpiteisiin koko

väestön saattamiseksi suun terveydenhuollon palvelujen piiriin.

Toivomusaloitteessa TA 516/1999 vp ehdotetaan eduskunnan hyväksyttäväksi toivomus, että hallitus ryhtyy kiireellisiin toimenpiteisiin saat- taakseen asteittain koko aikuisväestön hammas- hoidon sairausvakuutuskorvausjärjestelmän pii- riin.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valio- kunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksen- mukaisena. Valiokunta puoltaa hallituksen esi- tykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymis- tä muuttamattomana.

Valiokunta pitää tärkeänä, että hallituksen esityksen perustelujen mukaisesti järjestelmälli- nen hammashuolto laajennetaan koko aikuis- väestöä koskeväksi vuoden 2001 alusta. Asian valmistelulla on kiire, jotta voidaan varmistaa kaikkien käytettävissä olevien voimavarojen tehokas ja tarkoituksenmukainen käyttö tämän ta- voitteen toteuttamiseksi. Perusratkaisut pitää tehdä vuonna 2000 niin ajoissa, että niin kuntien kansanterveystyössä kuin sairausvakuutuksessa- kin voidaan ajoissa varautua järjestelmällisen hammashuollon toimeenpanoon.

Lipposen II hallituksen hallitusohjelman mu- kaan koko aikuisväestön mahdollisuus saada yh- teisistä varoista tuettu hammashuolto toteute- taan kustannusneutraalisti vaiheittain. Toteutuk- sessa on tärkeää, että uudistukseen on varattu riittävät voimavarat, jolloin uudistuksen kustan- nusneutraaliuttakin tulee tarkastella laajempana kuin vain kuntien järjestämän hammashuollon tai sairausvakuutusjärjestelmän sisäisten paino- tusten muutoksena. Valiokunta ehdottaa asiasta lausumaa (*Valiokunnan lausumaehdotus*).

Valiokunta pitää tärkeänä, että järjestelmälli- sen hammashuollon sisältö määritellään riittä- vän tarkasti ja kansanterveydellisin perustein sellaiseksi, että se tukee pitkällä aikavälillä väestön hyvinvointia ja terveyttä.

Kun hallituksen esityksellä ei toteuteta toivo- musaloitteiden sisältöä, valiokunta ehdottaa ne hylättäviksi.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella sosiaali- ja terveysta- valiokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muutta- mattomana,

että toivomusaloitteet TA 369/1999 vp ja TA 516/1999 vp hylätään ja

että hyväksytään yksi lausuma (Valio- kunnan lausumaehdotus) .

Valiokunnan lausumaehdotus

Eduskunta edellyttää, että järjestelmäl- lisen hammashuollon uudistukseen va- rataa riittävät voimavarat ja uudistuk- sen kustannusneutraaliutta tarkastel- laan laajempana kuin vain kuntien jär- jestämän hammashuollon tai sairausva- kuutusjärjestelmän sisäisten painotus- ten muutoksena.

Helsingissä 6 päivänä lokakuuta 1999

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Marjatta Vehkaoja /sd	Juha Rehula /kesk
jäs.	Merikukka Forsius /vihr	Päivi Räsänen /skl
	Tuula Haatainen /sd	Sari Sarkomaa /kok
	Inkeri Kerola /kesk	Marjatta Stenius-Kaukonen /vas
	Niilo Keränen /kesk	Raija Vahasalo /kok
	Pehr Löf /r	vjäs. Lasse Virén /kok.

VASTALAUSE

Perustelut

Vuonna 1991 säädettyä koko väestön hammashuollon korvaamista koskevaa lakia ei ole saatettu voimaan, vaan sitä on useita kertoja siirretty väliaikaisilla laeilla johtuen valtiontaloudellisista syistä. Valiokunta esittää hallituksen esityksen mukaisesti, että väliaikaisella lailla jatketaan edelleen nykyisen hammashuollon korvauslainsäädännön jatkamista vuoden 2000 loppuun saakka. Tämä tarkoittaa epätyydyttävän tilanteen jatkumista, jossa vain vuonna 1956 ja sen jälkeen syntyneet ovat järjestelmällisen hammashuollon piirissä. Tätä ei voida hyväksyä.

Suun terveydenhuolto on tärkeä osa-alue terveydenhuollon kentässä. Tällä hetkellä kaikilla kansalaisilla ei kuitenkaan ole mahdollisuutta käyttää suun terveydenhuollon palveluja taloudellisten syiden takia. Kun hammashuollon tarjonta koko väestölle vaihtelee kunnittain, ovat kansalaiset eriarvoisessa asemassa asuinpaikan suhteen. Vuonna 1998 vuonna 1955 ja sitä ennen syntyneistä kävi terveystieteiden tutkimusten hammashuollon vastaanotolla vain vajaat 300 000

henkilöä, kun 1956 ja sen jälkeen syntyneitä kävi arviolta noin miljoona.

Jotta kaikilla kansalaisilla olisi asuinpaikasta ja varallisuudesta riippumatta mahdollisuus käyttää tarvitsemiaan suun terveydenhuollon palveluja, on sairausvakuutuskorvausta laajennettava. Lipposen II hallituksen ohjelmassakin todetaan, että "vaiheittain toteutetaan koko väestön mahdollisuus saada yhteisistä varoista tuetua hammashuoltoa". Mielestämme hammashuollon laajennus on aloitettava jo vuonna 2000.

Sairausvakuutuslain mukaan korvattu hammashuolto täydentäisi terveyskeskusten antamia hoitopalveluita. Koko aikuisväestön hammashoito on vaiheittain saatettava vihdonkin yhteiskunnan tuen piiriin ja siten saatettava samantyyppiseksi muun terveydenhuollon kanssa.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hylätään.

Helsingissä 6 päivänä lokakuuta 1999

Juha Rehula /kesk
Niilo Keränen /kesk

Inkeri Kerola /kesk
Päivi Räsänen /skl